

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200936

UNIVERSAL
LIBRARY

“అ బా స్వీ ని”

ಮುನ್ನುಡಿ

ಕವಿವರ ರವೀಂದ್ರನಾಥತಾಕೂರರ ಉಪನ್ಯಾಸವೊಂದು ಕಾವ್ಯ ಪ್ರೇಮಿಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದರೂ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಪತ್ನಿ ಊರ್ಮಿಳಾದೇವಿ ಪ್ರಮುಖಳು. ಸೀತಾರಾಮರೊಡನೆ ತನ್ನ ಪತಿಯೂ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲು ಈ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಅವನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಿದಳು? ಅವನಿಂದ ಯಾವ ಉತ್ತರವನ್ನು ಪಡೆದಳು? ಅವರು ಹೊರಟುಹೋದ ಮೇಲೆ ಸೋರುಮಳೆ ಸುರಿದ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ರಾತ್ರಿಯಂತೆ ಐಶ್ವರ್ಯವಿದ್ದೂ ಶೋಭಿಸಲಾರದೆ ಹೋದ ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಹಿಳಾಮಣಿ ದಿನಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ನೂಕಿದಳು? ವನವಾಸದಿಂದ ಅವರು ಮರಳಿ ಬಂದಾಗ ಊರ್ಮಿಳೆ ಏನಾಗಿದ್ದಳು? ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಿದಳು? ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಯಲು ನಮಗೆ ಬಹಳ ಕುತೂಹಲವಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ವಿಷಯ ಯಾವುದನ್ನೂ ಕಾವ್ಯ ನಮಗೆ ಹೇಳಿಲ್ಲ.

ಇದುವರೆಗೆ ಹೇಳದೆ ಇದ್ದ ತಪ್ಪನ್ನು ಇಂದು ಅದು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ವನವಾಸಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಾಗ ಊರ್ಮಿಳೆ ಒಂದು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಳು. ಅವನಿಗೆ ಅಡವಿಯೇ ಅಯೋಧ್ಯೆಯಾದೆಂದು ಊರ್ಮಿಳೆಗೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಯೇ ಅಡವಿಯಾಯಿತು. ಸರಯೂ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವಳು ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದಳು. ತಪದ ಭರದಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ದಿನಗಳ ಹರಿವು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಬಾಳು ತವೋವನದ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಕಲೆತುಹೋಯಿತು. ನೊಂದ ಮನಸ್ಸು ನೋವನ್ನರಿಯುವ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ನೊಂದ ಹೃದಯ ನೋವಿನೊಂದಿಗೆ ಬೇಯುವ ಕರುಣೆಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿತು. ನೊಂದ ಜೀವ ನೋವನ್ನು ತಡೆಯುವ ಬಲವನ್ನು ಆರ್ಜಿಸಿತು. ಆಶ್ರ

ಮದ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳ ಕಷ್ಟಸುಖವನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲಲನೆ ವಿಶ್ವಜೀವನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಮರೆತಳು.

ನಾನೆಂಬ ಅರಿವು ಅವಳಿಗೆ ಮರಳಿ ಬಂದದ್ದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಅರಣ್ಯದಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಅವಳನ್ನು ಅರಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಾಗಲೇ. ಎರಡು, ನಾಲ್ಕು, ಆರು ಎಂಬ ವ್ಯವಹಾರದ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅವಳು ಮರೆತಿದ್ದಳು. ಸೀತಾರಾಮರೊಡನೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಮರಳಿ ಬಂದ ದಿನ ಅವು ಮತ್ತೆ ಅವಳಿಗೆ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದವು. ಆಯೋಧ್ಯೆಯ ಜನ ಸರಯೂನದಿಯ ಮೇಲೆ ದೋಣಿಗಳಲ್ಲಿ ತಂಡತಂಡವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು ಇದೇನೆಂದು ಊರ್ಮಿಳಾದೇವಿ ಯೋಚಿಸಿದಳು. ಆಗ ಅವಳಿಗೆ ಆ ದಿನವು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಬಂಧುಗಳ ಆಗಮನದ ದಿನವೆಂದು ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಬಂದಿತು.

ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿ ರಾಜಮ್ಮನವರು ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಧರ್ಮಕಾಂತೆ ಅವನನ್ನೂ, ಅಕ್ಕನನ್ನೂ, ಭಾವನನ್ನೂ ಮರಳಿ ನೋಡಿದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದಿರಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಊರ್ಮಿಳೆ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ರಾಮ, ಸೀತಾದೇವಿ, ಹನುಮಂತ, ಇವರೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ಹಲಕೆಲವು ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಚಿಗರಿಯೊಂದು, ಅದರ ಮರಿಯೊಂದು, ಸರಯೂನದಿ, ತವೋವನ, ಇವುಗಳ ಚಿತ್ರಗಳು ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಅಂದವಾಗಿ ಸೇರಿವೆ. ಮೈತ್ರಿಯ ಭರದಲ್ಲಿ ಸೇವಕತನವನ್ನು ಮರೆತ, ಸೇವಕನ ಸಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ರಾಮನು ದೇವರೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯದ, ಹನುಮಂತನ ಚಿತ್ರವು ಇಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಮೇಲೆದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅರ್ಥ ತೋರುವುದು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯಗುಣ. 'ನಿನ್ನ ತಪಮುಗಿದುದೊ' ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಆಗತಾನೆ ಕಂಡ ಊರ್ಮಿಳೆ 'ಈಗಳೇ ಸಿದ್ಧಿ' ಎಂದು ಹೇಳುವಳು. ಊರ್ಮಿಳೆಯ ಜೀವನದ ಸಾರಸೂತ್ರ ಈ ಎರಡು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ

ತೋರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಮತಿ ರಾಜಮ್ಮನವರಿಗೆ ಭಾವಗರ್ಭಿತವಾದ ಇಂಥ ಉಕ್ತಿ ಎಷ್ಟು ಸಹಜವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆಂಬುದು ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೂಲ ಎಲ್ಲ ಜೀವಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವ ದಿವ್ಯಜ್ಯೋತಿ. ಈ ಜ್ಯೋತಿ ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ಹಿಂದಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ಕಿರಿದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅನೇಕರಲ್ಲಿ ಮಡಿಕೆ ಮಡಿಕೆಯ ಮಮತೆ ಇದಕ್ಕೆ ತೆರೆಯಾಗಿ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ. ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಈ ತೆರೆ ತೆಳ್ಳಗಿರುವುದು. ಕವಿತೆ ಜೆನ್ನಾಗಿರುವುದು ಈ ತೆರೆ ತೆಳ್ಳಗಿದ್ದಾಗ. ಅದು ಕೆಡುವುದು ತೆರೆ ದಪ್ಪನಾಗಿ ಬೆಳಕನ್ನು ಮರೆಯಿಸಿದಾಗ. ತನ್ನ ಜೀವನದ ಭಾವಗಳ ಅಲೆಅಲೆಯನ್ನು ಒಳಗಣ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ನೋಡಿ ಅರಿದು, ಆ ಪರಿಶ್ರಮದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಜೀವನದ ಭಾವದ ಅಲೆಗಳನ್ನು ಕಾಣುವುದೇ ಕವಿಯ ದೃಷ್ಟಿ. ಶ್ರೀಮತಿ ರಾಜಮ್ಮನವರಲ್ಲಿ ಈ ದೃಷ್ಟಿ ಸುಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಲೇ ಅವರು ವರ್ಣಿಸುವ ವಿಷಯ ಅವರು ವರ್ಣಿಸುವ ಹಾಗೆಯೇ ನಡೆದಿರಬೇಕೆಂದು ನಮಗೆ ಭಾಸವಾಗುವುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಇವರು ಕಂಡದ್ದನ್ನು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಾತು ಅವಶ್ಯಕವೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೇವಲ ಆಕಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಗೌರವಕ್ಕಾಗಿ, ನಿಲ್ಲುವ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾದ ಕಾವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯೂ ಸರಳವಾದ ಕಾವ್ಯಶಕ್ತಿಯೂ ಸೇರಿ ಸುಂದರವಾದ ಒಂದು ಕಾವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಿವೆ.

ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ವೃತ್ತ ಬೇರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈಗ ತಾನೆ ವಾಡಿಕೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಬಿಡಿವೃತ್ತ. ಕಂಡೂ ಕಾಣದೆ ಇರುವ ನಿಯಮದಿಂದ ಕೂಡಿ ಗದ್ಯವೋ ಎಂಬಂತೆ ತೋರುವ ಈ ವೃತ್ತವು ಜೆನ್ನಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಒಂದೆರಡು ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೊಟ್ಟ ಸುದಕ್ಷಿಣೆಯಂತೆ, ಪ್ರಭಾತಕಲ್ಪವಾದ ತವ್ವರಿಯಂತೆ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿರುವುದು. ನಿಯಮ ಕಡಿಮೆಯಾದದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು

ಜೆನ್ನಾಗಿ ಬರೆಯುವುದು ಕಷ್ಟ. ಇಂಥ ವೃತ್ತವನ್ನು ಬರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿ ರಾಜಮ್ಮನವರು ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು ತೋರಿರುವರು. ಕನ್ನಡದ ಬಿಡಿವೃತ್ತದ ರೂಪು ನಿಯತವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಕಾವ್ಯದಿಂದ ಬಹಳ ಸಹಾಯವಾಗುವುದೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಈ ಕಾವ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಮತಿ ರಾಜಮ್ಮನವರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಬಹುಮತಿಯ ಶುಲ್ಕವೊಂದು ದೊರೆಯಿತು. ಇದು ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಸಂತೋಷಕರವಾದ ವಿಷಯ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಹೊಸ ದಾರಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಭಯದಿಂದ, ಸ್ವಲ್ಪ ಆಶೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಿರುವವರಿಗೆ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಹಲವು ಈ ಮೊದಲು ಕಂಡಿವೆ. ಕನ್ನಡದನುಡಿ ಚೇತನವು ಪರಂಜ್ಯೋತಿಗೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ 'ಕರುಣಾಳು ಬಾ ಬೆಕ್ಕಕೆ' ಎಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ರೂಪುಕೊಟ್ಟಾಗ, 'ಆರೆ ಮೂಕನಾಗಿಹೆನು ಕರಕರೆಯ ಪಡುತಿಹೆನು' ಎಂದು ಕೊರಗಿ ಮಾನವನ ಮೂಗ ಅಳಲನ್ನು ನುಡಿದಾಗ, 'ಎಲ್ಲ ಭೂರಮೆ ದೇವ ಸನ್ನಿಧಿ ಬಯಸಿ ಬಿಮ್ಮನೆ ಬಂದಳೋ' ಎಂದು ನಮ್ಮ ನಾಡ ಸೊಗಸನ್ನು ಹೇಳಿ ವಿಜೃಂಭಿಸಿದಾಗ, 'ಅಂದಿನಾ ದೇವರುಗಳೆಲ್ಲ ಮಡಿ ದೋಗಿಹರು' ಎಂದು ದೈವವನ್ನು ಕುರಿತ ಅಲ್ಪಭಾವನೆಗಳ ಚರಮ ಗೀತವನ್ನು ವಚಿಸಿದಾಗ 'ಅಡಿಯಗೆಜ್ಜೆ ನಡುಗೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುತ ಸುಗ್ಗಿ ಬರುತಿದೆ' ಎಂದು ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಹಾಡಿದಾಗ, 'ಬುರು ಬುರೂ ಬಸ ವಣ್ಣನಿದೊ' ಎಂದು ಎಳೆಯ ಮಗುವಿನ ಅವ್ಯಾಜಮನೋಹರವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದಾಗ, 'ಹಕ್ಕಿಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ' ಎಂದು ಕವಿ ಕಂಡದ್ದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದಾಗ, ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾರು ತಾನೆ ಉತ್ಸಾಹಪಡದೆ ಇರುವರು ? ಹೊಸಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವವೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸದಾ ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ 'ಮನದಿ ಇಂದೇನು ಉತ್ಸಾಹದಂ ಕುರವು' ಎಂಬ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸುಂದರವಾದ ಭಾವ ಸುಂದರವಾದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ರೀತಿ ಪ್ರಪಂಚದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾವ್ಯಗಳ ರೀತಿ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಸರಸ್ವತಿ ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯನ್ನು ಮೇಲಣ ಹಂತಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡಳು ಎಂದು ತೋರಬೇಕು. ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಬರವಣಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇರಬಹುದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವುದು ಕೊಂಚ. ಆದರೂ ಇದಿಷ್ಟು ಮೇಲಣ ಮೆಟ್ಟಿಲಿನ ಬರವಣಿಗೆ.

ಈ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಓದಿ 'ಏನು ಇಷ್ಟು ಉತ್ಸಾಹ' ಎಂದು ಕೆಲವರು ಕೇಳಬಹುದು. ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅದರ ಕಾರಣ ತಿಳಿಯುವುದು. ವಸವಾಸ ಹೋಗಿದ್ದ ನಮ್ಮ ನಾಡ ದೈವ, ನಮ್ಮ ನುಡಿಯ ಶಕ್ತಿ, ನಮ್ಮ ಜನದ ಬೇವ ಇಂದು ಮರಳಿ ಬರುತ್ತಿವೆ. ನಮ್ಮ ಬಾಳು ಸಡಗರದಿಂದ ತುಂಬಿದೆ. ನಮ್ಮ ಕಾವ್ಯ ಸರಯೂ ನದಿಯಂತೆ ಹರುಷಭರದಿಂದ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಬಹುಕಾಲ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ನಮ್ಮ ಮಾತೃಭೂಮಿ ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ತನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದಿ ನಮ್ಮ ಜನರ ಬೇವನದಲ್ಲಿ ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಿದವರಿಗೆಲ್ಲ ಇದು ನಿಜವೆಂದು ತೋರುವುದು. ಇದನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ನಮ್ಮ ಸೋದರಿಯೊಬ್ಬರೆಂದು ನೆನೆದವರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಇದೇ ಉತ್ಸಾಹವು ಅಂಕುರಿಸುವುದು.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ.

ತ ವ ಸ್ವಿ ನಿ ಲೆ

[ಸರಯೂ ನದಿಯ ತೀರ. ರಾಜೋದ್ಯಾನ ಸೀಮಾಂತರದಲ್ಲೊಂದು ಕುಟೀರ.
ನಾರುಡೆಯುಟ್ಟ ಊರ್ಮಿಳೆಯು ಕುಟೀರದಂಚಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವಳು.]

ಊ—ಮನದಿ ಇಂದೇನು ಉತ್ಸಾಹದಂಕುರವು ?

ಆವುದೋ ಹಳೆಯ ನೆನಪೊಂದು ತೋರುತ್ತಿದೆ.

ಕಣ್ಣೆದುರ ಸತ್ಯವೋ ? ಕಲ್ಪನೆಯ ಮರುಳೋ ?

ವನಮೆಲ್ಲ ನಗುನಗುತೆ ಆರನೋ ಕರೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಸರಯೂ ನದಿಯು ಹರುಷಭರದಿಂದೆ ಪರಿಯುತ್ತಿದೆ.

ಕದಲದಂತಿದೆ ಕಾಲ. ನಿಯಮಧರ್ಮವ ಇನನು

ಮರೆತನೋ ? ಕ್ರಮವಿಪರ್ಯಯವೋ ? ನಾ ಕಾಣೆ.

ನಿತ್ಯಜೀವನ ತೊರೆದು, ನೆಲೆಯ ಸೇರದೆ, ನಭದಿ

ಮೈ ಮರೆತು, ಉಲಿಯುತ್ತ, ತೇಲುತ್ತಿವೆ ಪಕ್ಕಿಗಳು.

ಏನಿಹುದೊ ಕಾಣೆ ! ಭ್ರಾಂತಿಯ ನೆರಳ ನೋಡುವೆನೊ ? ೧೦

ಜನರ ಸಡಗರವೇನು ? ಸಾಲು ದೋಣಿಗಳೇನು ?

ಪತ್ತು, ಪನ್ನೆರಡು, ಪದಿಮೂರು, ಪದಿನಾಲ್ಕು—

ಮರೆತಿದೆನೆಲ್ಲವನು ; ಕಾಲದೆಣಿಕೆಯೆ ಇಲ್ಲ.

ಪದಿನಾಲ್ಕು.....ಅಹುದು.

ವನವಾಸವನು ಕಳೆದು, ಶ್ರೀ ರಾಮನೈತರು ವ

ದಿನಮೆಂದು ಜನರೆಲ್ಲರೋಡುತ್ತಿಹರು.

ಇನಿತು ಕಾಲವ ನಿರಾಯಾಸದಲಿ ಕಳೆದೆ ;

ಎಲೆ ಜೀವ ! ಅಗಲಿಕೆಯ ವೇದನೆಯು ಅನುಭವಕೆ

ಬರಲಿಲ್ಲ ; ಸೈರಣೆಯೆ ಇನಿದಾಯ್ತು ನಿನಗೆ.

ಅಭಿಮಾನ ಬಲದಿ ಸೈರಣೆಯ ಅನುಭವಮಾಯ್ತು ;

ಅನುಭವದ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯೇ ಶಾಂತಿಯೊದವಿಸಿತು.
 ಶಾಂತಿಯಲಿ ಮನವು ಸ್ಥಿರಕಂಡು ಉನ್ನತಿಯ
 ಮುಖವಾಯ್ತು. ಆವುದೋ ಇಚ್ಛೆಯಲಿ ಪಿರಿಯ
 ಕಲ್ಪನೆಯ ಸುಖದಲ್ಲ, ಎಚ್ಚರವನುಳಿದಿದೆ.
 ಹೃದಯರಂಗಸ್ಥಲದ ಭಾವಜೀವನಮೆಲ್ಲೆ ?
 ಪ್ರೇಮ ಪ್ರವಾಹದಲಿ ಲೀನಮಾಯಿತೋ ? ಏನೋ !
 ಇನಿಯನಭಿಮಾನದಲಿ ಸಡಲಿದಂತಿದೆ ಮನವು
 ಆಸೆ ಆತುರಗಳಾವರಿಸಿದಂತಿದೆ ಜಗವ.

[ತಾಯಿ ಚಿಗಿಯೊಂದು ತವಕದಲಿ ಓಡಿಬಂದು ನಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುವುದು]

ಬಾರೆನ್ನ ಪ್ರೇಮ ಬಂಧುವೆ ! ಸೊಬಗಿನಿರನೆ !

ಬರಲಿಲ್ಲವೋ ? ದುಷ್ಟಕಂದನಿನ್ನೂ ಬಳಿಗೆ ?

೩೦

ಮರುಗದಿರು ; ಮರುಗದಿರು ; ಆರಸಿ ಕರಸುವೆನು.

ಅಂಜಲೇನಾಗಿಹುದು ? ಕೈವಾರಿ ವೋದುದೇ ?

ಆಗು ದುಗುಡವ ಕಂದ ! ತೊಳಲುವುದು ತರವಲ್ಲ.

ಮರಿಯು ಎಚ್ಚರಮುಳಿದು ಆಡುತಿರ ಬಹುದು.

ಮಿಗಿಲು ಮೋಹವು ಬೇಡ ; ತಡೆದು ಕೊಳ್ಳಿಗಲೇ,

ನೆನೆಯುತ್ತ, ನೆಗೆಯುತ್ತ ನಿಟ್ಟೋಟದಿಂದೆ,

ನಿನ್ನ ನೋಟದ ಬೆಳಕು ನಿಲ್ಲುವುದು ಕಣ್ಮುಂದೆ.

ಪಸಿವು ಬಳಲಿಕೆಯಾಗೆ ನಿನ್ನ ನೆನಪಾಗುವುದು.

ವನದೊಳಿಲ್ಲೆಲ್ಲೆಯೋ ಸುಳಿಯುತಿರಬಹುದು.

ಸಂಜೆವರಿಯಲು ಸಮಯವಿದೆ ಬಹಳ, ನೋಡು ;

೪೦

ಎನ್ನೆದೆಯ ಗೀತವೇ ! ಎನ್ನ ತನಿಯುಸಿರೆ !

ಕರುಳ ಮಮತೆಯ ನೋವ ನಾಸರಿವೆನೆಂತು ?

ಸುಡಿಗಳಾರಿವುವಲ್ಲಿ ; ತೀರಿವುವೆ ಮನದಳಲ ?

ಮಮತೆ ಮಹಿಮೆಯಪಾರ. ಜೀವ ಜೀವನದಲ್ಲ,

ಸುಖ ದುಃಖದಲಿ ಬೆರೆದು ಜಗವ ಬೆಳೆಸಿಹುದು.

ಸಗ್ಗಸೀಮೆಯಲೀಗ ಕಾಲವಾಹನವೇರಿ ;
 ಗೋಳು ನರಕದಲಾಗ ವೋಹ ಕೂಪದಲುರುಳಿ ;
 ಎಳುವುದು, ಬೀಳುವುದು, ಚಕ್ರಗತಿಯಲಿ ಇರವು.
 ಉಳಿವ, ನರಳುವ, ಅಳಿವ, ಬಲವನೊಳಗೆೊಂಡಿಹುದು.
 ಪಾಪ ಪುಣ್ಯಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯೆಸಿಸಿ, ಫಲನೀಡುವುದು ೫೦
 ಮಮತೆ. ಸುಂದರ ರೂಪ ನಿರ್ವಾಣ ರಾಶಿಯೇ !
 ನಿಜತೇಜ ನಿನ್ನೊಳಿದೆ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೈವದೊಲು
 ಜನಿಸಿರುವೆ ಜಗದಿ. ಮೆಚ್ಚದರಾರು ನಿನ್ನ ?
 ಭೀರುತನಮೆಂತು ಬೆರೆದುದೊ ಮನದಿ ? ನೈಜವದು
 ನೊಬಗಿಹುದು ; ಒಪ್ಪಿಹುದು ; ನಿನ್ನೊಳಿಹ ಭೀರುತನ.
 ನಿನ್ನ ಮನವರಿಯದೆಲೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮುಳಿವನೇ ?
 ನಿನ್ನ ಕಂಬನಿ ಸುರಿಸಿ ಸಹಿಸುವನೆ ಸರ್ವೇಶ ?
 ನಿನ್ನ ಮಮತೆಯ ಗುರಿಯು, ಮುದ್ದು ಚಿಗರಿಯ ಮರಿಯು,
 ನಿನ್ನೆಡೆಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯೊಳೋಡಿಬರೆ ಬೇಡುವೆನು
 ದೈವವನು. ಎಮ್ಮೊಡೆಯನವನು ; ಕೈಬಿಡನು. ೬೦

[ನಾರುಡೆಯುಟ್ಟ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಚೀರುವ ಚಿಗರಿಯ ಮರಿಯೊಂದನ್ನು ಕಂ
 ಕುಳಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕುಟೀರದೆಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವನು]

೧—ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ತಿರುತಿರುಗಿ ಬಳಲಿದೆಯೊ ಕಂದ ?
 ತಾಯಾರೊ ನಿನಗೆ ? ಬೀಡೆಲ್ಲಿಹುದೊ ಕಾಣೆ.
 ಆಡುತಾಡುತೆ ಬಂದು, ದಾಂ ತಪ್ಪಿದೆಯಾ ?
 ಅಮ್ಮನೇ ಕಳುಹಿದಳೊ ? ನೀನೆ ದುಡುಕಿದೆಯೊ ?
 ಅಲೆದ ಆಯಾಸವೋ ? ಅಗಲಿಕೆಯ ನೋವೋ ?
 ಭಯವೋ ? ಪಸಿದಿಹೆಯೋ ? ಎಶ್ರಾಂತಿಯೊಳಪೇಕ್ಷೆಯೊ ?
 ಇಂತೆಂದು ನುಡಿಯೆಬಾರದ ಮೂಗುಜೀವ ! ನಿ
 ನ್ನಂತರಂಗದ ನೋವನೆಂತು ಅರಿದಪೆನೋ.

ಪಸಿವುದೇ ? ಇದೆ ನೋಡು ಎಳೆಗರಿಕೆ ; ಬಾಯ್ತರೆ ;
 ನೀರಡಿಸಿತೇ ? ಇದೋ ! ಬಳಿಯೊಳೇ ತಿಳಿನೀರು. ೭೦
 ಸವಿಚಿಗುರ ರುಚಿನೋಡು ; ಮೆಲ್ಲೆಲೇ ಚಿಗರಿ !
 ತನಿವಣ್ಣು ತೂಗುತಿದೆ ಮರದಿ, ತಂದೀವುದೇ ?
 ಏನೊಂದು ಬೇಡವೋ ? ಬೇಡವೋ ನಿನಗೆ ?
 ನಿದ್ದೆಯನು ಮರೆತೆನಿತು ಕಾಲವಾಯಿತೋ ? ಮಗುವೆ !
 ಮರದಡಿಯ ನೆಳಲಿಹುದು ; ಬಾ. ಮಲಗು ಮಡುಲಲ್ಲಿ.
 ಮಲಗು, ಮರೆ, ಇನಿತಾದರಾಯಾಸವನ್ನು.
 ಪೆತ್ತವಳ ತೋರುವೆನು ಬೆದರದಿರು ಕಂದ.
 ಮಲಗಲೊಲ್ಲೆಯ ? ತಾಯ ಮಡುಲಂತೆ ಮಿದುವಿಲ್ಲ.
 ಆದರೇನಾಯ್ತು ? ಮನವಿಹುದು ಮಿದುವಾಗಿ.
 ನಗುವೆಯಾ ? ಜಾಣಮರಿ ! ನಗುತಲಿರು ; ನಗುತಲಿರು. ೮೦
 ನಿನ್ನಂತೆ ಎನ್ನಮನ ಕಾತರವನೊಂದಿಹುದು.
 ನಿನ್ನಂತೆ ಆಗಲಿಕೆಯ ನೋವ ನಾನುಣುತಿಹೆನು.
 ನಿನ್ನಂತೆ ಮನಕೆ ಶಾಂತಿಯ ನಾನು ಬಯಸುವೆನು.
 ನಿನಗಾಗಿ ಎನಗಾಗಿ ಅರಸುವೆನು ಶಾಂತಿಯನು.
 ಅಮ್ಮನನು ತೋರುವೆನು ನಿನಗೆ. ದೊರೆಯದಿರೆ,
 ಅಮ್ಮನಂತಿರುವ ಬಂಧುವ ಮಡಿಲೊಳಿಡುವೆ.
 ತಾಯಂತೆ ಲಾಲಿಸಲು, ಪಾಲಿಸಲು, ಪ್ರೀತಿಸಲು,
 ತಾಯ್ತನದ ತಪಸಿ ಇಹಳೊರ್ವಳಿಲ್ಲಿ.
 ಬಲ್ಲೆಯಾ ? ನೀನವಳ ! ನೆಗೆವುದೇನಿದು ? ನಿಲ್ಲು !
 ಓಡದಿರು ; ಮರಿಯೆ ! ಒಡಗೂಡಿ ವೋಗುವ. ೯೦
 [ಕುಟೀರದ ಬಳಿ ತಾಯನ್ನು ಕಂಡು ಮರಿಯು ಕಂಕುಳಿಂದ ನೆಗೆದು ಓಡು

೩ದು]

ಇತ್ತಲೋಡಿದುದು. ಇದೆ ದಾರಿಯೋ ? ಅಹುದು.
 ಇದುವೆ ಆ ವಾಸವು.

ಊ—

ಬಂದುದೆಲೆ ಚಿಗರಿ!

ಬರುವ ಬೆಡಗನು ನೋಡು! ನೆಗೆ ನೆಗೆದು ನೆಲವ
ನೋಂಕದಲೆ ಅಡಿಯಿಡುವ ಮನದ ಆತುರವ.

ಬಿಗಿದ ಕೊರಳಲಿ ಮೊರೆಯನಿಡುತಿಹುದು. ತನ್ನ
ಮನದ ದುಗುಡವ ತೋರಿ, ಬರವ ತಿಳಿಸುವುದು.

ವೋಗು ; ಸಂತೈಸು ; ಕಂದನ ಕೂಡು ; ನಲಿದಾಡು.

ಲ—ನಲಿದೆನಚ್ಚರಿಯ ನೋಟವನೊಲಿದೆ ; ನಲಿದೆ.

ಬಗೆಯ ಕೋಲಾಹಲವು ಜಗವ ಮರೆಸಿಹುದು.

ಆನಂದದತಿಶಯದೊಳನೊಂದು ತೋರದು.

೧೦೦

ಎಂತು ಸಹಿಸಿದಳೊ ಆಗಲಿಕೆಯ ಪರಿತಾಪವನು ?

ಎಂತೆಸಗಿದಳೊ ತಪವ? ಎನಿತು ಬಳಲಿದಳೋ ?

ಚಪಲೆ ಈಗಲ್ಲ. ಸತಿ ಧೀರಮತಿಯಾಗಿಹಳು !

ವಸಕೆ ಸಾರುವ ಮುನ್ನ, ಎನ್ನ ಕಳುಹಿಸಿದಂದು,

ಬಾಲೆ ; ಸ್ಥರೆಯಿಂದು ; ಗಂಭೀರೆ , ಸಂಯಮಿ ; ತಪದ

ಪರಿಚಯದಿ ಪರಿಶುದ್ಧಳಾಗಿ ಬೆಳಗುವ ತಾರೆ !

ಸೈರಣಿಯ ಸತ್ಯವನು ಜಗಕೆಸದ ಸಾಧ್ಯ.

ಶಾಂತಿಯೇ ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತಂತಿಹುದು ಸತಿರೂಪು.

ಎನಿತು ನಿರ್ದಯಮೆನ್ನ ಅಪರಾಧ ಮೆಸಿತು ?

ಅನುರಾಗಹೀನನೆಂದೆನ್ನ ಜರಿದೆಯ ? ದೇವಿ !

೧೧೦

ರಾಗವನು ಜಯಿಸಲೀ ಸಿಯಮವನು ನೆಚ್ಚಿದೆಯ ?

ಎಂತಾದರಲಿ ; ಧನ್ಯಳು ನೀನು ! ಊರ್ವಿಳಾ !

ಬಂದೆನಿದೊ ! ನೀಡು ; ಶಾಂತಿಯು ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುವೆನು.

ಊ—ನಾಥ ! ಬಾ. ಕುಶಲವೇ ?

ಲ—

ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯದ ಬಲದಿ,

ಎನಗೆ ಕುಶಲವೆ ; ದೇವಿ ! ನಿನ್ನ ತಪ ಮುಗಿದುದೋ ?

ಊ—ಈಗಲೇ ಸಿದ್ಧಿ.

ಲ— ನಾ ಬದ್ಧನಾದೆನು ನಿನ್ನ
ಸಿದ್ಧಿಯಲಿ. ಪರಿಶುದ್ಧನಾದೆ. ಬಾ. ದೇವಿ !

ಊ—(ಎರಗುವಳು)

ಲ—(ಹಿಡಿದತ್ತಿ) ಶುಭೆಯಾಗು ; ಸುಖಿಯಾಗು. ಸುಖವ ನೀಡೆನಗೆ.
ನಿನ್ನೊಲವ ಗೆಲುವೆನ್ನ ಸಿದ್ಧಿ.

ಊ— ಎನ್ನಿನಿಯ !

ಗೆಲವು ನಿನ್ನದು. ಗೆಲುವಿನಾನಂದ ಎನ್ನದು. ೧೨೦

ಎನ್ನೊಲವು ನಿನ್ನ ಸಿದ್ಧಿಯಲಿ ಸಾರ್ಥಕವಾಯ್ತು.
ಸುಲಭವಾಗಿದುರ್ದೋ? ಶ್ರಮವೆನಿಸಿತೋ ನಿನಗೆ
ಆಗಲಿಕೆಯ ದೀರ್ಘಕಾಲವು. ಮನವು ಬಗ್ಗಿತೋ ?

ಲ—ಬಗ್ಗಿಸಿತು ಕರ್ಮಬಲ.

ಊ— ನಿನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪಬಲ.

ವೈರಾಗ್ಯಭಾಗ್ಯಕೆ ಅವೂರ್ವ ಕಳೆಯೇರಿಸಿತು
ನಿನ್ನ ಛಲ. ನಿನ್ನ ಸಂಸ್ಕಾರಬಲಮತಿಶಯವು.

ಲ—ಎನ್ನ ಛಲಮಲ್ಲವದು. ನಿನ್ನ ಮನದುನ್ನತಿಯು.

ನಿನ್ನ ಸ್ಥೈರ್ಯವು. ನಿನ್ನ ಶ್ರದ್ಧೆಯದ್ಭುತವು.

ನಿನ್ನ ಧರ್ಮದ ಬಲವೆ ಎನ್ನ ಜೀವದ ಕಳೆಯು.

ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಗೆಲುವೆ ಎನ್ನ ಪರ್ಮೆಯು ದೇವಿ. ೧೨೧

ಸಂಕಲ್ಪ ಸಾಧನೆಗೆ ಆಗಲಿದೆನು ನಿನ್ನ.

ನೇರಮೆನ್ನದು.

ಊ— ನೇರಮಲ್ಲ. ಉಪಕಾರಮೇ.

ಉಭಯಜೀವನದ ಶೋಧನೆಗೊಂದು ಅವಕಾಶ
ವಾಯ್ತು.

ಲ— ಸೇವಾಸುಖದ ಅನುಭವವು ಆಯ್ತು.

ಊ—ಎಮ್ಮ ಜೀವನದ ಸುಖದುಃಖಮಂತಿರಲೀಗ,

ಎಪಿನವಾಸದ ಕತೆಯನೊಂದಿಸಿತು ಪೇಳಾ.

ಊಳಿಗವೊ ? ಕಾಳಗವೊ ? ಕಜ್ಜುವಾವುದು ವನದಿ ?

ಲ—ಕಾಳಗದ ಊಳಿಗದಿ ಬೆರೆದ ಕಜ್ಜುವು ನಮಗೆ.

ಬಡತನದ ಬಾಳ್ವೆಯೇನಮಿತಹಿತವಾಗಿಹುದು ?

ಸವಿದೆವಾಸರಳಜೀವನದ ಸುಖಸಾರವನು.

೧೪೦

ಶ್ರಮೆಯ ಮರೆಸಿತು ವನದ ಖಗಮಿಗದ ಸಾವಾಸ.

ಮುನಿಜನರ ಮನವ ಮೆಚ್ಚಿ ವುದೆ ಒಂದಾನಂದ.

ರಾಜಮರ್ಯಾದೆಗಳ ಬಿನ್ನಾಣಕೆಡೆ ಇಲ್ಲ.

ರಾಜಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಯಕೆಯೇ ಇಲ್ಲ.

ಶುದ್ಧವಾದೊಂದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೊರೆತುದು ನಮಗೆ.

ಏಕೈತಿಯೊಂದದ ಜೀವನದ ನಲವನರಿತೆವು.

ಸುಖದೊಳಿದ್ದೆವು ಪಂಚವಟಿಯೊಳಾಶ್ರಮದಿ.

ಕಾವಲಿದುರ್ವದು ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮ ಬಲವೆನಗಲ್ಲಿ.

ಊ—ಮನವು ಎಣೆಯಿಲ್ಲದಾನಂದದೊಡವೆರಸಿಹುದು ;

ನುಡಿಸುತಿದೆ ನಿನ್ನ ನೀಪರಿಯೊಳಾ ಮಾತಿರಲಿ ;

೧೪೧

ಪಂಚವಟಿಮಾತ ಮುಂದರಿಸು.

ಲ—

ಬಿತ್ತರಿಪೆ.

ಪಲಕಾಲ ನೂಕಿದೆವು ನಿರ್ವಿಚಾರದಲಿ.

ನಗೆಯ ಕಥೆಯೊಂದು ನಡೆದುದು. ಒಂದು ದಿನ ನಾವು,

ಪರ್ಣಶಾಲೆಯಲಿ ಕುಳಿತಿರೆ, ಓರ್ವ ರಕ್ತಸಿಯು,

ಮಾಯಾವಿ ! ಚೆಲುವಾಂತು ಬಂದೆಮ್ಮೆ ಬಳಿನಿಂದು,

ಕೊಂಕು ಬಯಕೆಯನೊಂದ ತಿಳುಪಿದಳು.

ಊ—

ನಗೆಯೇಕೆ ?

ಏನ ಬಯಸಿದಳು ?

ಲ—

ಮದುವೆಯ ;

ಊ—

ಆರನೊಲಿದು ?

ಮರೆಯಲಾದುದೆ ಎನ್ನ ?

ಲ— ಮರೆವೆನೇ ಜೀವವನು ?
ಸಾಧ್ಯವೇ ? ವಿರಹ ಭ್ರಾಂತಿಯನುಳಿದೆ ನಿಜವು ;
ಪ್ರೇಮಶೂನ್ಯದ ಬಗೆ ಇದಲ್ಲ.

ಊ— ಮುಂದೇನಾಯ್ತು ? ೧೬೦

ಲ— ಈರ್ವರೂ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯೆ ; ಪರಿಸೀರ್ವರೊತ್ತೆ
ಅಬ್ಬರಿಸಲಾ ದನುಜೆ, ಚತುರೋಕ್ತಿಯಲಿ, ರಾಮ,
ಸತಿಯಿರುವಳಿನಗೆ, ಸವತಿಯ ಕಾಟ ಬೇಡ ;
ತಮ್ಮನನು ವರಿಸು ; ಪೋಗೆಂದು ಅಟ್ಟಿದನು.
ಸೇವಕನು ನಾನೆಂದು—

ಊ— ವರಿಸಲಿಲ್ಲವೊ ನಿನ್ನ ?

ಲ— ಅಣ್ಣ ಚೆಲುವನು ; ಪ್ರಭುವು ; ತಕ್ಕವರನವ ನಿನಗೆ,
ಪೋಗೆಂದು ತೊಲಗಿಸಿದೆ.

ಊ— ಅಣ್ಣ ಪರಿಸಿದನೋ ?

ಲ— ಅಣ್ಣನೆನ್ನಯ ಬಳಿಗೆ, ನಾನವನ ಬಳಿಗೆ,
ಅಟ್ಟಿಟ್ಟಿ ರಕ್ಕಸಿಯ ಕಾಡಿ ಆಡಿದೆವು.
ಕಡೆಗವಳು ಬೇಸತ್ತು, ಕಡೆಗಾಣಿಸುವೆ ನಿಮ್ಮ ೧೬೦
ನೆಂದು, ಪಮ್ಮನೆದು, ಚೀರಿದಳು. ಬೆದರಿದಳು
ಅತ್ತಿಗೆಯು. ಸಾಕೀವಿನೋದ, ದಂಡಿಸಿ ಇವಳ
ಸೊಕ್ಕು ಮುರಿದಿಲ್ಲಂದ ಸಾಗಿಸೆಂದನು ರಾಮ.

ಊ— ಏನಾಯ್ತು ಗತಿ ? ಅವಳಿಗೇನ ಮಾಡಿದೆ ನೀನು.

ಲ— ಮೂಗರಿದು ಅಟ್ಟಿದೆನು. ಹೋಯೆಂದು ಬೊಬ್ಬಿಡುತ್ತೆ,
ಅಂಗ ಭಂಗಕೆ ತಕ್ಕ ಫಲ ಉಣುವಿರೆಂದವಳು ಓಡಿದಳು.

ಊ— ಮುಂದೇನು ?

ಲ— ಆಪದಗಳೇ ಮಿಗಿಲು.

ಸರಸವಿದು ವಿರಸದಲಿ ಪರಿಣಾಮವಾಯ್ತು.
ಒಂದುದಿನ ಆಶ್ರಮದ ಮುಂದೆ ಪೊನ್ಮಿಗಮೊಂದು

ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿರೆ ಕಂಡು, ಮೋಹಿಸುತ್ತೆ ಅದನು ೧೮೦
 ತಂದೀವುದೆಂದು ಬಯಸಿದಳು, ಜನಕಾತ್ಮಜೆಯು.
 ಮಾಯೆಇದು ; ರಕ್ಕಸರು ಮೊಂಚಿಹರು ವಂಚಿಸಲು.
 ಚಿನ್ನದೊಡಲಿನ ಚಿಗರಿ ದೈವಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಿಲ್ಲ ;
 ಬೇಡ ಬೇಡೆಂದೆಸಿತು ಪೇಳಿದರು ಒಯಸಿದಳು.
 ತೆರಳಿದನು ರಾಮ, ಹರಿಣವ ಪಿಡಿಯಲೆಂದು.
 ಕಾವಲಿರಿಸಿದನೆನ್ನ.

ಊ—

ತಂದಿತ್ತನೇ ಮೃಗವ ?

ಲ—ಒಡನೆ ಬರ್ಪುದು, ಪಿಡಿಯೆ ಮೋಗೆ, ಮಿಂಚಿನ ತೆರದಿ
 ಕಡುದೂರದಲಿ ಕಣ್ಗೆ ಕಾಂಬುದಾ ಮೃಗ ; ಬಿಡದೆ
 ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದನು ರಾಮ. ಸಡುಹಗಲು ಬಿಸಿಲೇರಿ
 ಬೇಗೆ ಮಿಗಿಲಾಯ್ತು. ಪಿಂತಿರುಗಲಿಲ್ಲವು ರಾಮ. ೧೯೦
 ಕೇಳಿ ಬಂದುದು ನಮಗೆ ಮೊರೆಯೊಂದು ರಾಘವನ
 ಮೋಲ್ವ ಕೊರಳಲಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ! ರಕ್ಷಿಸೆಂದು.
 ಬೆಚ್ಚಿದಳು ; ಕಂಗೆಟ್ಟು, ವತ್ಸ ! ಮೋ ; ಮೋಗೆಂದು
 ಅಟ್ಟಿದಳು ; ಮೈದೇಹಿ ಎನ್ನ. ಇಬ್ಬಗೆಯ ಭಯ
 ಬೆರೆದು, ನಿಲ್ಲಲು ಮೋಗಲಾಗದಿಹ ತಳಮಳವ
 ಗೊಂಡುದೆನ್ನಯ ಮನವು. ಅತ್ತಿಗೆಯ ಬಲವಂತ
 ಮೆನ್ನನೆಳದೊಯ್ದದಲ್ಲಂದ.

ಊ—

ಬಳಕೇನು ?

ಲ—ಕಂಡೆನಾ ಮೃಗದೊಡಲಿನಿಂದೊಗೆದ ಮಾರೀಚ
 ನೆಂಬ ರಕ್ಕಸನ ಮೃತದೇಹವನದರ ಬಳಿಯೆ,
 ಬಿಲ್ಲನೆದೆಗೇರಿಸಿದ ರಾಘವನು ಕಂಡೆನ್ನ ; ೨೦೦
 ಏನೆನೆಸಗಿದೆ ಪ್ರವಾದವ ? ತಮ್ಮ ! ನಡೆ ಬೇಗ ;
 ಏನು ಬಂದುದೊ ಹಾನಿಯೆಂದು, ಎನ್ನೊಡಗೂಡಿ,
 ತನು ಮುಂದೊ, ಮನ ಮುಂದೊ, ಎಂದು ಬಂದು ಕುಟೀರ

ದೆಡೆಗೆ ; ಕರೆದನು. ಜಾನಕೀ ! ದೇವಿ ! ಎಲ್ಲಿರುವೆ ?
ಬಾರೆಂದು. ಜಾನಕಿಯ ಉತ್ತರವು ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಊ—ಎನಾಯ್ತು ಜಾನಕಿಗೆ ?

ಲ— ಜಾನಕಿಯೇ ಇಲ್ಲ.

ಊ—ಇಲ್ಲವೇ ? ಎನಾದಳೆಲ್ಲಿ ವೋದಳು ? ವಸದಿ
ನೀಗಿದರೆ ? ಲೋಕಮಾತೆಯನು.

ಲ— ಎದೆಗುಂದದಿರು.

ಅರಸಿದೆವು ವನವಸದಿ, ತೋರೆ ತೋರೆಯ ಗಿರಿಗಿರಿಯ
ಬಳಿಯೆಲ್ಲ. ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲವು ಮಾತೆ. ಪಗಲಿರುಳು ೨೧೦
ಒಂದಾಗೆ ; ಪಸಿವು ನಿದ್ದೆಗಳಣಗೆ ; ತಿರುಗಿದೆವು ;
ಕೊರಗಿದೆವು. ನಾಡುನಾಡುಗಳೆಲ್ಲ, ಬಳಸಿದೆವು :
ಬಳಲಿದೆವು. ಎಲ್ಲಯೂ ಜಾನಕಿಯ ಸುಳಿವಿಲ್ಲ.

ಊ—ಗತಿಯೇನು ? ಪಥವೇನು ?

ಲ— ಯುದ್ಧಮೇ ಗತಿಯಾಯ್ತು.
ಸಮನಿಸಿತು ಘೋರಯುದ್ಧಮದೊಂದು.

ಊ— ಆರೊಡನೆ ?

ಲ— ಲಂಕೆಯೆಂಬೊಂದು ದ್ವೀಪವು. ಅರಸನಾಗಿದರ್
ನಲ್ಲಿ, ರಾವಣನೆಂಬ ಖಲನೋರ್ವ. ಅವನೇ
ಕದ್ದವನು ಜಾನಕಿಯ. ಅಂದು ಬಂದೆಮ್ಮಿಂದೆ
ಭಂಗವೊಂದಿದ ಶೂರ್ಪನಖಿ, ಅವನ ತಂಗಿ.

ಊ—ಈಗಲರಿದೆನು ಶೂರ್ಪನಖಿಗಾದ ಅಪಮಾನ ೨೨೦
ದುರಿಯು ಪರ್ಬಿದುದು ; ಈ ತೆರದಿ ತನ್ನಯ ಛಲವ
ಸಾಧಿಸಿದಳವಳು.

ಲ— ಫಲಮೇನಾಯ್ತು ? ಜಯದೊಡನೆ
ಹರಣಮಾಗಿದರ್ ಜಾನಕಿಯು ದೊರೆದಳು ನಮಗೆ.
ತಂದ ಮೂಗನು ಪಡೆದಳೇನವಳು ?

ಊ—

ನಗೆ ಸಾಕು.

ಲಂಕೆಯನು ಕುರುಪಿಟ್ಟುದೆಂತು ? ರಣದೊಳಗಾರು
ಬೆಂಬಲವು ನಿಮಗೆ ? ಪಡೆ ಎಲ್ಲಿ ?

ಲ—

ಕಥೆ ಎಸ್ತಾರ.

ಜಾನಕಿಯ ಶೋಧನೆಯೊಳಾಯ್ತು ನಾನಾ ಬಗೆಯ
ಜೀವಿಗಳ ಪರಿಚಯವು, ಮನಕೆ ಅನುಭವವು.
ಪಕ್ಷಿಯೊಂದೆನುಗೆ ಪೇಳ್ದುದು ರಾವಣನ ವಾರ್ತೆ.
ಅವನಿರವ ಗುರುತಿಸಿದ ವೀರ ಹನುಮಂತ.

೨೩೦

ಊ—ಆರವನು ?

ಲ—

ವಾಯುಸುತ, ನೂರುಯೋಜನದ

ಸಾಗರವ ಹಾಯ್ದು ಸೀತಾದೇವಿ ಇರ್ದ ನೆಲೆ
ಯರಿದ ವೀರನು, ಖಂಧು, ಮಿತ್ರ, ಭಕ್ತನವ.
ಎನೆಂದೊಡದು ಸಲ್ವದವಗೆ. ಕಿಷ್ಕಿಂಧೆಯಲಿ
ದೊರೆದನೆಮಗವನು.

ಊ—

ಆ ಪುರವಾವುದು ?

ಲ—ಮಿಗಿಲು ರಮ್ಯದ ಬೀಡು. ಗಿರಿಗುಹೆಗಳಾ ನಾಡು.

ವಾನರರ ನೆಲೆವೀಡು. ಪಂಪಾ ಸರೋವರದ
ಮಧುವನದ ಮೈಸಿರಿಯ ಪೆಂಪೆಸೆವ ಕಿಷ್ಕಿಂಧೆ
ಗರಸ, ಸುಗ್ರೀವ. ಗೆಳೆತನವಾಯ್ತು ಅವನಲ್ಲಿ.
ಅವನ ಮಂತ್ರಿಯು ವೀರ ಹನುಮ. ಇವರೆ ಸಹಾಯ. ೨೪೦
ಕಪಿವನನೊಳಗೊಂಡು, ತೆರಳಿ ಲಂಕಾವುರಿಗೆ,
ತರಧಿ ಸೇತುವೆ ಕಟ್ಟಿ, ಕಾಳೆಗದಿ ಅರಿಪಡೆಯ
ಬಲಮುಡಿಸಿ, ರಾವಣನ ತಿರಕೆಡಹಿ, ಅವನ
ಒಡವುಟ್ಟಿದ ವಿಭೀಷಣಗೆ, ತರಣಾಗತಗೆ,
ಲಂಕೆಯೊಡೆತನವಿತ್ತು ; ಕರೆತಂದೆವನ್ನಯನು
ಮೊಕ್ಕ ವಾವನೆಯ ಜಾನಕಿಯ.

ಊ— ಎನೇನು ?

ಅಗ್ನಿ ಸಂಸ್ಕಾರಮೇಸಿದು ಲೋಕವಾವನೆಗೆ ?

ಲ— ಅಹುದು ಸಂಶಯಗೊಂಡ ಪಾಮರರಿಗಾಗ,
ಅಣ್ಣಯ್ಯನೀಶಿಕ್ಷೆ ಎಧಿಸಲೇ ಬೇಕಾಯ್ತು.

ಊ—ಶಿಕ್ಷೆ ಜಾನಕಿಗಲ್ಲ ; ಸಂಶಯಾತ್ಮರಿಗಾಯ್ತು.

೨೫೦

ಲ— ಆಯ್ತು ಜಗಕಾನಂದ, ಜಾನಕಿಯ ನೆವದಿಂದ.

ಊ—ಬಳಿಕೇನು ?

ಲ— ಬಂದೆವಿಲ್ಲಿಗೆ. ಮುಗಿದುದೆಮ್ಮ ಕಥೆ.

ನಿನ್ನ ಕಜ್ಜಮಿದೇನು ? ತಪದಿ ಬಳಲಿದೆಯಾ ?

ಊ—ಕಜ್ಜಮೇಸುಂಟಿಸಿಯ ? ಜೀವಭಾವಮದೆಲ್ಲ

ನೀನೆ ; ಬಳಲಿದೆನಿಲ್ಲ ; ವೇದನೆಯನರಿಯೆ ;

ಭ್ರಮೆ ಇಲ್ಲ ; ಬೇಸರಮೆ ಇಲ್ಲ. ಧರ್ಮವ ಬಗೆದೆ.

ಪ್ರಕೃತಿಯಲಿ, ವಿಶ್ವಪ್ರೇಮದಲಿ, ಬೆರೆದನು ದೇವ.

ಇನಿತು ಕಾಲದ ವಿಯೋಗವು ದೀರ್ಘಮಾದೊಂದು

ದಿನದಂತೆ ಕಳೆದುದಾವುದೊ ಸುಖದ ಕಲ್ಪನೆಯು

ವಿಸ್ಮೃತಿಯಲಿತ್ತು ಸುಖದುಃಖವೊಂದೇ ಸಮದಿ.

೨೬೦

ಇನಿಯ ! ರಣಕರ್ಮದಲಿ ತೊಳಲಿ ಬಳಲಿದೆ ನೀನು.

ಸಂಸ್ಕಾರ ಬಲ ; ಕರ್ಮಯೋಗಿಯೆಸಿದೆ ನೀನು.

ಲ— ಧರ್ಮದೇವಿಯು ನೀನು. ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳ

ಸಂಯೋಗದಲಿ ಜಗದ ಜೀವನವು ಸಾಧ್ವಿ.

ಶಾಂತಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಳ ತೊರೆದೆನ್ನ ಜೀವನದ

ಸಂಸ್ಕಾರಬಲ ಮಲಿನ, ಜೀವಬಲಿಯಿಂದೆ.

ಸಾಹಸದ ಬಾಳೆ ನಿಚ್ಚವಲ್ಲ. ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಇಲ್ಲ.

ನೋವ ನೀಗುತೆ ಜೀವನನು ಕಾವ ಸದ್ವಿಜಯ

ಜೀವನದ ಸಂಸ್ಕಾರ ; ಸತ್ಯ ; ನಿಸ್ಸದು ದೇವ !

ರಕುತ ಪಾನದ ತೋಳ ಗೆಲುವೊಂದು ಗೆಲುವೆ ?

೨೭೦

ನಿನ್ನ ಗೆಲುವೇ ಜೆಲುವು. ಶಾಂತಿ ನೀಡೆನಗೆ.

ನಿನ್ನ ನೈರ್ಮಲ್ಯದಿಂದೆನ್ನ ಮಲಿನವ ನೀಗು.

ನಿನ್ನ ಬಗೆ ಯೆನಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಮಂದಿರವು.

ಮತಿವೆರಸಿ ಹಿತವೀವ ಪ್ರೇಮನಿಧಿ ನೀನು.

[ದೂರದಲ್ಲಿ ಸೀತಾರಾಮರಿಬ್ಬರೂ ಕಲಿತು ಮುಂದೆಯುವರು]

ರಾಮ—ಜಾಸಕಿ! ನೋಡಿದೆಯ ನೋಟಮೆಂತಿಹುದು?

ಸೀ—ಅಚ್ಚರಿಯ ನೋಟವೋ ಇದು ನಿನಗೆ?

ರಾ— ಸೀತಾ!

ಅಚ್ಚರಿಯೊಳಚ್ಚರಿಯು. ಮನವ ಜಯಿಸಿದಳೇಕೆ;
ರಣವ ಹೂಡಿದೆ ನೀನು.

ಸೀ— ಮುದ ವೀರಿಹುದೋ? ಜಯದ
ಮದಮೇರಿತೋ ಕಾಣೆ.

ರಾ— ಸಿನ್ನಿಂದ ಬಂದ ಜಯ ;
ಸಿನ್ನಿಂದ ಬಂದ ಮುದ ; ಜಯದ ವೋದದ ಮದವು ಅಲಂ
ಮರೆಸಿಹುದು ತನುಮನವ.

ಸೀ— ಮತಿಯ ವಿಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ
ನಿಂದೆಯ ಕುತೂಹಲವು ಬೆರೆಯದಿಹುದಚ್ಚರಿಯು.

ರಾ—ನೋಡು ಈ ಆಶ್ರಮವ. ಅವರು ಸಂದಿಹ ಪರಿಯ.
ನೆನಪಿಹುದೋ ಚಿತ್ರಕೂಟವು ನಿನಗೆ?

ಸೀ— ನಾಥಾ!
ಮನದೊಳಾಸಕ್ತಿಯನು ಜನಿಯಿಸುತೆ, ಜೀವನದ
ಬೇಸರವ ಕಳೆದು, ಸುಖದಾಸರೆಯ ನೀಡಿರ್ದ
ಚಿತ್ರಕೂಟದ ಚಿತ್ರಮಿಹುದು ಹೃತ್ಪಟದಿ.

ರಾ—ಭಾವನೆಯ ಚಿತ್ರಮದು. ಕಣ್ಣೆದುರ ನೋಟಮಿದು.
ನಾವಿವರೊಂದು ದಿನ, ಅತ್ರಿ ಮುನಿಯಾಶ್ರಮಕೆ
ವೋಗಲೆಂದನುವಾದ ಸಮಯ ನೆನೆ.

ಸೀ—

ನೆನೆವೆ.

ಅಂದಿನಂತೆಯೆ ನಾವು ಬಂದಿಹೆವು ಆಶ್ರಮಕೆ.

ರಾ—ನೋಡಿವರ ಸಿಃಸ್ವಾರ್ಥ ಜೀವನವ ಸೀತಾ !

ತ್ಯಾಗದೊಂದಿಗ್ಗಳಕೆಯನು ಜಗಕೆ ತೋರಿಸಿದ

ನಿತ್ಯತೃಪ್ತರ ನೋಡು ! ಸತ್ಯಸಾಹಸವ.

ಹಿರಿಯರಿವರೆಮ್ಮಿಂದೆ. ಅನತಿಕಾಲದ ನಿನ್ನ

ವಿರಹವನು ಸ್ಮರಿಸದೆ ಮೋಡೆನಾ ಸಮಯವನು

ನೆನೆದು ನಾಚುವೆನೀಗ. ಎಸ್ತಿಯೆ ಹಿರಿದಾದ

ಕ್ಲೇಶ ತಮ್ಮನದು. ಭಾವಿಸದಾದೆ ನಾನದನು.

ಕಾಡಿ ಬಳಲಿಸಿದೆ. ಒಮ್ಮೆಯು ಆದರಿಸದಾದೆ.

ಎನ್ನಂತೆ ಹಂಬಲಿಸಿ ಕಂಬನಿಯ ಸುರಿಸಿದನೆ?

೩೦೦

ಉನ್ಮತ್ತನಾದನೇ ಸೌಮಿತ್ರಿ?—

ಸೀ—

ಒಂದಲ್ಲ,

ಎರಡಲ್ಲ, ಪದಿನಾಲ್ಕು ವರುಷಗಳು ಆಗಲಿದ್ ;

ಆದರೇನಾಯ್ತು ? ನೋಡವನ ಮನಮೆಂತಿಹುದು ?

ಭೀತಿಯೇ ? ಸಂಶಯವೇ ?

ರಾ—

ಪರಿಹಾಸ್ಯವೋ ದೇವಿ !

ಸೌಮಿತ್ರಿ ವನವಾಸದೊಳಗಲ್ಲದಿರೆ, ನಾವು

ಆವ ಗತಿಯೊಂದುತಿಡೆವೋ ? ತನ್ನ ಹಿತ ಮರೆತು

ಜೀವಿತನನರ್ಪಿಸಿದನೆನುಗೆ ಸುಖವಿಡಲು.

ಸೀ—ಆವ ಸಂಕಲ್ಪವೋ ? ಆವ ಸಾಧನೆಯೋ ?

ಮೊರಸೂಸಲಿಲ್ಲ ಎನಿರ್ದುದೋ ಮನದಿ ?

ರಾ—ಹರುಷಚಿತ್ತದಿ ಸದಾ ಪರಿಚರೈಯನು ಮಾಡಿ,

೩೧೦

ಭ್ರಾಂತನಾದೆನ್ನ ಸಂತೈಸಿ, ಎಚ್ಚರಿಸಿ,

ವಿನಯದಲಿ ಕರ್ತವ್ಯಪಥಕೆನ್ನ ಕರೆದೊಯ್ದು

ಸೌಮಿತ್ರಿ ಮನದ, ದೃಢಮೆನಿತು ? ನಿಗ್ರಹಮೆನಿತು ?

ಎಸಿತು ಸ್ವಾರ್ಥಿಯು ? ಹೃದಯ ದೌರ್ಬಲ್ಯಮೆನಿತನಗೆ ?

ಆ ವೀರಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಸತಿಯಾಗ,

ಅವನ ಸಾಧನೆಗುಚಿತಪಥವೆಡಿದು ತಪಮೆಸಗಿ,

ನಿಂದ ತಂಗಿಯ ನೋಡು ! ಹಿರಿಯರಾರಿಲ್ಲಿ ?

ಸೀ—ಬಗೆಯಲರಿಯೆನು ಇವರ ಅದ್ಭುತದ ಜೀವನವ.

ಸತ್ತ ಕ್ಷಾತ್ರಗಳೊಂದರೊಳಗೆಂದು ಬೆರೆದು,

ಪರಿವೂರ್ಣಮಾದ ಸಿದ್ಧಿಯನೊಂದಿಹರು. ಇವರ

೩೨೦

ಸಂಸ್ಕಾರ ಬಲಮೆನಿತೊ ? ಧನ್ಯರಿವರೇ ಜಗದಿ.

ರಾ—ಧನ್ಯತೆಯ ಮಾತಿದಲಿ ; ತಂಗಿಯನು ಆದರಿಸು.

ಮನೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಲನುಗೊಳಿಸು ; ತ್ವರೆಗೊಳಿಸು.

ಸೀ—ನಿನ್ನ ಸೌಮಿತ್ರಿಯನು ಕರೆಯೆ, ಬಾ, ನೀನು.

ರಾ—ಅವರೆಮ್ಮ ಕಂಡು ನಾಚುವರೇನೋ ?

[ಪ್ರವೇಶ, ಹನುಮಂತ]

ಹ—

ರಘುರಾಮ !

ಸೀ—ಏಕೆ ಬಂದೆಯೊ ಹನುಮ ? ಎಮ್ಮ ಬೆಂಬಿಡದೆ.

ಹ—ಎಲ್ಲಿಗೈದುವಿರೇನು ಬೇಕಿಹುದು ನಿಮಗಿಲ್ಲಿ ?

ವನವಿಹಾರದಲಿನ್ನು ಮನ ದಣಿಯಿಲ್ಲವೋ ?

ಕಾದಿಹರು ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲರು. ಎಲ್ಲಿ ಸೌಮಿತ್ರಿ ?

ರಾ—ಸೌಮಿತ್ರಿಗಾಗಿಯೇ ಬಂದೆವಿಲ್ಲಿಗೆ ನಾವು.

೩೩೦

ನೀನು ಬಂದುದು ಒಳ್ಳೆತಾಯ್ತು ; ಕೆಲಸವನೊಂದ

ಮಾಡಿಗ. ಸೌಮಿತ್ರಿ ಅಲ್ಲಿಹನು ಸತಿಯೊಡನೆ ;

ವೋಗಿ, ತಿಳಿಸೆಮ್ಮ ಆಗಮನವವರಿಗೆ. ಹನುಮ !

[ಮುಂದುವರಿಯುವರು]

ಲ— ಪರವಶದೊಳಿದ್ದು, ಸಮಯವ ಬಗೆಯದಾದೆ.

ಊರ್ಮಿಳಾ ! ಬಾರಿನ್ನು, ಮನೆಗೆ ವೋಗುವ ; ಏಳು.

ಊ—ನಾಥ ! ಆಶ್ರಮವಾಸ ಮನಕೆನಿತು ಹಿತಮಾಯ್ತು ?

ಶ್ರಮವ ಮರೆಸುವ ವಾಸ ಶಾಂತಿಯ ನಿವಾಸ.
ಮಿಗತತಿಯ ಸಾವಾಸ, ಸತ್ಪ್ರಕಾಶ ;
ಆಶ್ರಮದ ವಾಸವೇ ಆತ್ಮದ ಏಕಾಸ.
ಚಿರಪರಿಚಯದ ಸ್ನೇಹದಾವಾಸಮಿದು.

ಲ— ದೇವಿ ! ೩೪೦

ಆಶ್ರಮದ ದೀಕ್ಷೆಯೋ ? ಎನಗೀವ ತಿಕ್ಷೆಯೋ ?

[ಪ್ರವೇಶ-ಹನುಮ]

ಹ—ತಿಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿದು. ನೀರ ತಪಸಿ ನೀಡುವ ಭಿಕ್ಷೆ.

ಲ— ದೇವಿ ! ನೋಡೀತನೇ ನೀರವಾಯುಕುಮಾರ.
ಬಂದುದೇನಿಲ್ಲಿ ? ಹನುಮಂತ ! ಕರೆಯಲು ನಮ್ಮ
ಕಳುಹಿದರೋ ? ಬರುತ್ತಲಿದ್ದೆವು ನಾವೆ.

ಹ— ಸೌಮಿತ್ರಿ !

ಕರೆಯೆ ಬರುತ್ತಿಹರು ಸೀತಾರಾಮರೀವರು.

ಲ— ಮುಗುದೆ ! ನಿನ್ನನು ನೋಡಲಾತುರದಿ ಇಲ್ಲಿಗೇ
ಬರುತ್ತಿಹರು. ನೋಡವರ ವಾತ್ಸಲ್ಯಮೆಸಿತೋ ?

[ಸೀತಾರಾಮರೀವರು ಬರುವರು]

ರಾ—ವತ್ಸಲಕ್ಷ್ಮಣ !

ಲ— ಅಣ್ಣ !

ಸೀ— ತಂಗಿ ! ಬಾ, ಊರ್ಮಿಳಾ !

ಊ—ಎರಗುವೆನು ಚರಣದಲಿ.

ಸೀ— ಮಂಗಳವು.

೩೪೦

ಊ— ಧನ್ಯತಮೆ.

ರಾ—ಆವಧಿ ವಿಾರಿದರು, ವನವಾಸ ದೀಕ್ಷೆಯನು

ತೊರೆಯಲಿಲ್ಲವೋ ತಮ್ಮ ?

ಲ— ವನವಾಸಮೆಲ್ಲಿ ?

ಸೀ—ವಿನವಾಸವ ಕಳೆದು ಬಂದಿಹೆವು ತಂಗಿ.

ನಿನ್ನ ವನವಾಸಮಿನ್ನೆಯು ಮುಗಿಯದೇನು ?
ತಪವಿದೇನಮ್ಮ ? ಬರಿದೇಕೆ ಬಳಲಿದೆಯಮ್ಮ ?
ನಿನ್ನ ಮನವೇ ತಪೋವನಮಾಗದೇ ತಂಗಿ !
ಪಿರಿದು ಸಾಹಸವನೆಸಗಿದೆ ನೀನು.

ಊ— ತಾಯೇ !

ಸಾಹಸವ ನಾ ಕಾಣೆ. ತಪವ ನಾನರಿಯೆ.

ಸೀ—ಕೂಸುತನದಲೆ ಸಕಲ ಸಿದ್ಧಿಗಳನೊಂದಿರುವೆ.

ನಿನ್ನ ತ್ಯಾಗದ ಮುಂದೆ ತಪಮೆಲ್ಲಿ ತಂಗಿ ! ೩೬೦

ವೋಕ್ಷ್ಯ ಗಾಮಿಯು ನಿನ್ನ ಪತಿಯವಗೆ ತೋರಿಸಿದೆ
ಮುಕ್ತಿಕಾಂತಿಯ ನೀನು. ಮನದ ಜಯವೇ ಜಯವು.

ಜಗದ ಜಯವದಕೆ ವಶ. ಜಗದ ಹಿತಕಾಗಿ
ಮನವ ಜಯಿಸಿದ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಮೂವರಿಹರಲ್ಲಿ.

ರಾ—ಅಹುದು, ವೈರಾಗ್ಯದಧಿದೇವತೆಗಳಿವರು.

ಆದರ್ಶಮಾಯ್ತುವರ ಜೀವನವು. ಏನೆಂಬೆ ?

ಪರಮಾರ್ಥಪಾಠವನು ಕಲಿಸಿದರು ; ಲೋಕಕ್ಕೆ
ಗುರುಗಳಾದರು.

ಲ— ಏನಿತು ಕೊಂಡಾಟವೆಮಗೆ ?

ನಿಮ್ಮ ಹರಕೆಯೊಳಾದುದೆಮ್ಮ ಧನ್ಯತೆ.

ರಾ— ತಮ್ಮ !

ಅಧಿಕಾರ ಗೌರವದ ನಿಗಡಬಂಧನದಲ್ಲಿ, ೩೭೦

ಎನ್ನ ಜೀವನದ ಮೇಲಧಿಕಾರವೆನಗಿಲ್ಲ.

ನಿಮ್ಮಂತೆ ಜೀವನದ ತಿರುಳ ಶೋಧಿಸಲೆನಗೆ
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ.

ಹ— ಏನನುಸುರಿದೆ ದೇವ !

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಜೀವನವು ಬೇಕಾಯ್ತೆ ನಿನಗೆ ?

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರಲೆಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಸಿಗುವೆಯ ನೀನು ?

ನಿನ್ನ ಮನವೇ ನಿನ್ನದಲ್ಲ. ಜೀವನಮೆಂತು
ನಿನ್ನಿಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಡೆವುದು ? ರಾಮಚಂದ್ರ !
ಮನವ, ಇಚ್ಛೆಯ, ತನುವ, ಜೀವನವನೆಲ್ಲ
ಇತ್ತರಾರಮಗೆ ? ಇದ್ದುದನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದಿತ್ತು
ವಿಶ್ವವನು ಬೆಳೆಸಿರುವೆ. ಬರಿದಾಯ್ತು ಕೈ ನನಗೆ. ೩೮೦

ನಿನ್ನ ಗುಣಗಳ, ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಗಳ, ಒಂದೊಂದು
ಕಳೆಯ ಕೂಡಿಸಿ, ವಿಶ್ವದಲಿ ಬೆರಸಿ, ಜೀವಿಗಳ
ಮನದ ತೃಪ್ತಿಯಲಿ ನೀಂ ತೃಪ್ತನಾಗಿರು ದೇವ.

ರಾ—ನಿಮ್ಮಿಂದಲೆಮ್ಮ ಸುಖ, ನಿಮ್ಮಿಂದಲೆಮ್ಮ ಜಯ.
ನಿಮ್ಮಿಂದಲೇ ನಿರಾಪದ ಜೀವನವು ನಮಗೆ.
ಗಣ್ಯರಾದೆವು ಪಿರಿಯರೆಂದು ನಿಮ್ಮಿಂದೆ.

ಎಲ್ಲಿ ! ಮೂವರನೊಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣಣಿಯ ನೋಡುವೆನು.

ಸೀ—ಮಬ್ಬು ಕವಿಯುತಲಿಹುದು, ಈ ನೋಟದೂಟದಲಿ ;
ಮೈ ಮರೆತೆಯೋ ? ದೇವ !

ರಾ— ಮರೆತೆನಾಪದಗಳನು.

ತನುಮನಂಗಳಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಸುಖವನು ನೀಡೆ, ೩೯೦
ಬಾ ತಮ್ಮ ! ಬಾ ಹನುಮ ! ಮನೆಗೆ ವೋಗುವ ಬನ್ನಿ.

ಸೀ—ತಂಗಿ ! ಬಾ. ಲೋಕಮಂಗಳಕಾರಣದ ವಿಜಯ
ಕ್ರೀರ್ತಿಯೊಡವೆರಸಿ ; ಬಾ, ತಾಯೆ ! ನಿನಗಾಗಿ
ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲರು ಅಲ್ಲಿ ಕಾತರಿಸಿ ಕಾದಿಹರು.
ದರುಶನದ ಸುಖಕಾಗಿ ದಾರಿಯಲಿ ನಿಂದಿಹರು.
ಜೀವನದ ಚರಿತೆಯಲಿ, ಇಂದೆ ಶುಭದಿನವು.

ಊ—ಶುಭವು. ನೀನೇ ! ಜಗದ ಪ್ರಭೆಯು ನೀನೇ ತಾಯೆ.

ಸೀ—ಸಾಕಿನ್ನು ವನವಾಸ.

ರಾ— ಏಕಾಂತ ವಾಸ.

ಸೀ—ಬಾರಮ್ಮ. ಸಾವಾಸ ಸುಖವಿಡಲು ಮನೆಗೆ.

ತೋರಮ್ಮ. ಸುಖ ಶಾಂತಿ ಕಳೆಯ ಜನಪದಕೆ. ೪೦೦

ಅಭಿನಂದನ

“ತಪಸ್ವಿನಿ” ಯು ಹೊಸ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಪುಟ್ಟ ದೊಂದು ರೂಪಕ. “ಭಾರತಿ” ಎಂಬ ಅಭಿಧಾನದಿಂದ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದ ಅನೇಕ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ತ್ರೀಮತಿ ತಿರುಮಲೆ ರಾಜಮ್ಮನವರು ಇದನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ತೋರ್ಪಡಿಸಿರುವ ಕಲ್ಪನಾಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ, ಪ್ರತಿಭೆಯೂ, ಶಾಸ್ತ್ರವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೂ ವಾದುವುಗಳು.

ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ಅರಣ್ಯವಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ದಿನವ, ಹಿಂದಣ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರುಷಗಳ ಕಾಲವೂ ತಪೋನಿರತಳಾಗಿದ್ದು ಧನ್ಯಳಾದ ಊರ್ವಿಳಾದೇವಿಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಕಾಣುವ ಸನ್ನಿವೇಶವು ಇದರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ರಾಜಧಾನಿಗೆ ದೂರವಾದೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಊರ್ವಿಳಾದೇವಿಯ ಆಶ್ರಮ. ತಪಸ್ವಿನಿಯಾಗಿ ಶಾಂತಿಯ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಳಾಗಿದ್ದ ಊರ್ವಿಳಾದೇವಿಗೆ ಅಂದು “ಉತ್ಸಾಹದಂಕುರ”; ಅಲ್ಲದೆ, “ಅವುದೋ ಹಳೆಯ ನೆನಪೊಂದು ತೋರುತ್ತಿದೆ.” ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅಂದಿನವರೆಗೂ “ಅವುದೋ ಇಚ್ಛೆಯಲಿ ಪಿರಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರವನುಳಿದಿದೆ” ನೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಕೆಗೆ ಅಂದು ತನ್ನ ಇನಿಯನೊಡನೆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ವನವಾಸದಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುವ ದಿನವೆಂಬುದು ತೋರಿಬರುವ ಸನ್ನಿವೇಶವಾದರೂ ಎಷ್ಟು ರಮಣೀಯವಾದುದು! ಸರಯೂನದಿಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ದೋಣಿಗಳನ್ನು ಆಕೆಯು ಎಣಿಕೆ ಮಾಡುವಳು. ಹದಿನಾಲ್ಕು ದೋಣಿಗಳು! “ಅಹುದು. ವನವಾಸವನು ಕಳೆದು, ಶ್ರೀರಾಮನೈತರುವ ದಿನವೆಂದು ಜನರೆಲ್ಲರೋಡುತಿಹರು.” ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರುಷಗಳನ್ನೂ “ಸಿರಾಯಾಸ” ವಾಗಿ ಕಳೆದಿದ್ದ ಆಕೆಯು ಇನಿಯನ ಆಗಮನದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಆಗ ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಅದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಳು. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಮರಿಯನ್ನಗಲಿರುವ ಅವಳ ಜಿಂಕೆಯೊಂದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದು. ಕಲಾಕೌಶಲದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದೂ ರಮಣೀಯ ಕಲ್ಪನೇ ಸರಿ.

ಉರ್ಮಿಳಾದೇವಿಯು “ಬಾರೆನ್ನ ಪ್ರೇಮ ಬಂಧುವೇ ! ಸೊಬಗಿ
 ನಿರವೆ ! ಬರಲಿಲ್ಲವೋ ದುಷ್ಟ ಕಂದನಿನ್ನೂ ಬಳಿಗೆ ?” ಎಂದು ಕೇಳಿ
 ಉರ್ಮಿಳಾದೇವಿಯು ವಿಶ್ವಪ್ರೇಮದ ತನ್ನ ವಿಶಾಲಹೃದಯವನ್ನೇ
 ನಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ಹಿಡಿದು ತೋರುವಳು. ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು
 ಸೊಬಗೂ ಉಂಟು. “ಎನ್ನೆದೆಯ ಗೀತವೇ ! ಎನ್ನ ತನಿಯುಸಿರೆ !
 ಕರುಳ ಮಮತೆಯ ನೋವ ನಾನರಿವೆನೆಂತು ?” ಎಂದು ಉರ್ಮಿಳಾ
 ದೇವಿಯು ಕೇಳುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಮೇಣದಂತೆ
 ಕರಗಿಹೋಗುವುದು. ಅವಳು ತಪಸ್ವಿನಿಯಾದರೂ ದಾಂಪತ್ಯ ಧರ್ಮ
 ದ ಪರಿಪಕ್ವಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೆದಿ “ಕರುಳ ಮಮತೆಯ” ಭಾಗ್ಯವನ್ನು
 ಪಡೆಯಲಿಚ್ಛಿಸುವ ಬಯಕೆಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುವಳೆಂಬ ಅಂಶವು
 ಸೂಚಿತವಾಗಿ “ಭಲೆ” ಎಂದು ವಾಚಕರು ತಲೆದೂಗುವಂತಾಗು
 ವುದು. ಇತ್ತ ಉರ್ಮಿಳಿಯು ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನವಾಕ್ಯ
 ಗಳಿಂದ ಸಂತವಿಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಅತ್ತಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಮುದ್ದು ಚಿಗುರಿಯ
 ಮರಿಯನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು, “ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ ಬಳಲಿದೆಯೊ ಕಂದ ?”
 ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತ ಆಶ್ರಮದ ಕಡೆಗೆ ಬರುವನು. ಅದಕ್ಕೆ ತಾಯಿ
 ಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಾಗಿ ಮಾತುಕೊಡುವನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಚಿಗುರಿಯ
 ಮರಿಯು ಉರ್ಮಿಳಾದೇವಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ತಾಯಿ ಚಿಗುರಿ
 ಯನ್ನು ಕಂಡು ಚಂಗನೆ ಧುಮ್ನಿಕ್ತಿ ಓಡುವುದು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ತನ್ನ
 ಪ್ರಿಯಪತ್ನಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಬಳಿಕ ಅವರಿವರ ಪ್ರೇಮಾಲಾಪವನ್ನು
 —ಸಂಯಮಿಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಅವರಿವರ ಪ್ರಿಯವಚನಗಳ ಮಧುರಾ
 ಲಾಪವನ್ನು —ಹಲವು ಬಾರಿ ಓದಿದರೂ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ
 ನು “ಉರ್ಮಿಳಾ ! ಬಂದೆನಿದೊ ! ನೀಡು, ಶಾಂತಿಯುಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡು
 ವೆನು.” ಎಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಪಟಕ್ಕನೆ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣು
 ಗಳಿಂದ ನೀರು ಉರುಳುವುದು. ಮುಂದೆ, ಸೀತಾದೇವಿಯು ಉರ್ಮಿ
 ಳಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು “ಧನ್ಯರಿವರೇ ಜಗದಿ.” ಎಂದು ವರ್ಣಿಸು
 ವಾಗಲೂ ಹೀಗೆಯೇ ಆಗುವುದು. “ಭಾರತವರ್ಷವು ಇಂತಹ ಅರ

ಳಿದ ಹೂಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಹೂದೋಟವಾಗುವ ದಿನವು ಮತ್ತೆ ಬರುವುದೆ? ಯಂತ್ರರಚನೆಗೆ ಕೈಹಾಕಿ, ಮನುಷ್ಯನು ತಾನೇ ಯಂತ್ರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಯಂತ್ರಯುಗದಲ್ಲಿ ಅದು ಸಾಧ್ಯವೇ?" ಎಂದು ನಮ್ಮ ಹೃದಯವು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವುದು.

ಲಕ್ಷ್ಮಣನಾದರೋ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನಿಂದಲೂ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕ್ಷಾತ್ರತೇಜದ ಕರ್ಮಯೋಗಿ. ಉರ್ಮಿಗಳಾದೇವಿಯು ಸಂಯಮದಿಂದ ಶಾಂತಿಸುಖವನ್ನು ಪಡೆದು ಆದರ್ಶ ದಾಂಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ "ಧೀರಮತಿ"ಯಾಗಿರುವ ಸಾಧ್ವೀ ರತ್ನ. ಇನ್ನು ಅವರಿವರ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ಮನೋಹರವಾಗಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಲ್ಲಿಯದು? ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಅರಣ್ಯವಾಸದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವನು. ಶೂರ್ಪನಖಿಯು "ಕೊಂಕುಬಯಕೆಯನೊಂದ ತಿಳುಪಿದ"ಳೆಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಉರ್ಮಿಯೊಡನೆ ನಾವೂ ನಗುವೆವು. ಶೂರ್ಪನಖಿಯು ಮದುವೆಯನ್ನು ಬಯಸಿದಳೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಉರ್ಮಿಗಳಾದೇವಿಯು "ಅರನೊಲಿದು? ಮರೆಯಲಾದುದೆ ಎನ್ನ" ಎಂದು ಹೇಳುವಳು. ಮರ್ಯಾದೆಯ ಮೇರೆಯನ್ನು ಮೀರದಿರುವ ತಿಳಿಯಾದ ಹಾಸ್ಯವು ಈ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದೆ. "ಮರೆವೆನೇ ಜೀವವನು?" ಎಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ನುಡಿಗಳೂ ಉಚಿತವಾಗಿವೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಸೀತಾಪಹರಣದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನೆತ್ತಿದಾಗ ಉರ್ಮಿಗಳಾದೇವಿಯು "ಏನಾದಳೆಲ್ಲಿ ಪೋದಳು? ವನದಿ ನೀಗಿದರೆ ಲೋಕಮಾತೆಯನು?" ಎಂದು ಕಳವಳಪಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಸೀತಾದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗಿರುವ ಪ್ರೀತಿಮಮತೆಗಳನ್ನೂ, ಪೂಜ್ಯತಾಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ, ಕೊಂಡಾಡದವರಾರು?

ಸೊಬಗಿನ ಸುಗ್ಗಿಯಂತಿರುವ ಉರ್ಮಿಗಳಾಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಸುಖ ಸಲ್ಲಾಪವೂರಿತವಾದ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಸೀತಾರಾಮರು ಬಂದು, ಮರೆಯಾಗಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು "ಅಚ್ಚರಿಯೊಳ ಜ್ಞರಿ"ಯ ಆ ನೋಟವನ್ನು ನೋಡುವರು. ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು,

“ ನೋಡಿವರ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಜೀವನವ ಸೀತಾ !
 ತ್ಯಾಗದೇವೆಂದೆಗಳೆಕೆಯನು ಜಗಕೆ ತೋರಿಸಿದ
 ನಿತ್ಯತೃಪ್ತರ ನೋಡು ; ಸತ್ಯಸಾಹಸವ
 ಹಿರಿಯರಿವೆಮ್ಮಿಂದೆ

ಎಂಬ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, “ಪ್ರಭು ರಾಮಚಂದ್ರ! ಆದುದರಿಂದಲೇ ನೀನು ಜಗದ್ವಂದ್ಯನು!” ಎಂದು ನಮ್ಮ ಹೃದಯವು ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಉಬ್ಬಿಹೋಗುವುದು. “ಸತ್ಯಕ್ಷಾತ್ರ” ಗಳು ಬಂದರೊಳಗೊಂದು ಬೆರೆದು ಸಿದ್ಧಿಯ ಸತ್ಫಲಭರದಿಂದ ಬಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿರುವ ಆ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಸೀತಾದೇವಿಯೂ ಹಿಗ್ಗುವಳು. ಊರ್ಮಿಳಾಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಕರೆಯಲು ಅವರು ಆಗಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ಬಗೆಯೆಂತು? ಆ ವೇಳೆಗೆ ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಕಾದಿರುವ ರೆಂಬ ವಾರ್ತೆಯೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಅಂಜನೇಯನನ್ನು ಅವರು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹುವರು. ಆ ಮೂವರೂ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರನು

“ ಗಣ್ಯರಾದೆವು ಪಿರಿಯರೆಂದು ನಿಮ್ಮಿಂದೆ

ಎಲ್ಲಿ ? ಮೂವರನೊಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣಣಿಯ ನೋಡುವೆನು”

ಎಂದು ಹೇಳುವನು. ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕನ ವಿನೀತಭಾವವು ನಮ್ಮ ಅಳತೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಬಲ್ಲದೆ? ಬಳಿಕ ಆ ಐವರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೊರಡುವರು.

ಗ್ರಂಥಕರ್ತಿಯವರು ವಿಶೇಷ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಈ ಕಾವ್ಯ ವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮಹೋಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾವ್ಯವು “ಸತ್ಯಕ್ಷಾತ್ರ”ಗಳ ತನಿರಸದಿಂದ ತುಂಬಿ ಜೀನು ಕೊಡ ದಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸಹೃದಯರಾದ ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲರೂ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದಲೂ, ಸಂತೋಷದಿಂದಲೂ, ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪ್ರೀತ್ಸಾಹಿಸುವರೆಂದು ಹಾರೈಸುವೆನು.

ಸಿ. ಕೆ. ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯ.

